

วิชา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งภาค ๑

วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๙

การบรรยายครั้งที่ ๑๐

อาจารย์ธีรทัต เจริญวงศ์

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลผูกพันคู่ความ (ต่อ)

คดีก่อนกับคดีนี้เป็นคู่ความเดียวกัน ทรัพย์สินมรดกรายเดียวกัน มีประเด็นอย่างเดียวกันว่าใครมีสิทธิรับมรดก เมื่อคดีก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้วว่ามรดกเป็นของใคร คำพิพากษาย่อมผูกพันคู่ความ ปัญหาเรื่องคำพิพากษาศาลผูกพันคู่ความ เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ฎ.๒๑๒๗/๒๕๖๗ คดีนี้กับคดีก่อนมีคู่ความเดียวกัน มรดกที่ดินพิพาทรายเดียวกัน และมีประเด็นอย่างเดียวกันว่าระหว่างโจทก์กับ ม. ใครมีสิทธิรับมรดกที่ดินพิพาท เมื่อคดีก่อนศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ แต่มีการโอนที่ดินพิพาทให้เป็นชื่อของ ม. โดยการโอนไม่ได้เป็นไปตามข้อกำหนดในพินัยกรรมของเจ้ามรดก เป็นการรับโอนที่ดินพิพาทโดยไม่สุจริต โจทก์และจำเลยคดีนี้จึงต้องผูกพันตามคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อนด้วย ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ จำเลยจะฎีกาโต้เถียงเป็นอย่างอื่นว่าพินัยกรรมไม่ได้รวมถึงที่ดินพิพาท ข้อกำหนดพินัยกรรมเป็นโมฆะ ถ้อยคำในพินัยกรรมอาจตีความได้เป็นหลายใน หรือต้องเพ่งเล็งถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษรหาได้ไม่ ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องหรือฎีกาเกี่ยวกับคำพิพากษาศาลฎีกาเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีฝ่ายใดอ้างขึ้นมา เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรก็ยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕), ๒๔๖, ๒๔๗ (เดิม)

โจทก์ฟ้องคดีก่อนเป็นคดีชั้นอุทธรณ์และเรียก คสท. โจทก์ฟ้องคดีหลังเป็นคดีเรียกทรัพย์สินและเรียก คสท. และมีคำขอให้จำเลยออกไปจากสิ่งปลูกสร้างในที่ดินเหมือนคดีก่อน เมื่อคดีก่อนศาลพิพากษายกฟ้องให้โจทก์แพ้คดีตามคำทำคำพิพากษาคดีก่อนผูกพันคู่ความว่าจำเลยมีสิทธิอยู่ในที่ดินพิพาท โจทก์ฟ้องคดีหลังอีกไม่ได้

ฎ.๑๘๕๘/๒๕๖๗ คดีก่อนมีประเด็นว่าโจทก์ทั้งเจ็ดมีอำนาจฟ้องชั้นอุทธรณ์จำเลยทั้งสิบห้าออกไปจากที่ดินพิพาทและเรียก คสท. จากจำเลยทั้งสิบห้าได้หรือไม่ ซึ่งที่ดินพิพาทคดีก่อนก็คือที่ดินพิพาทคดีนี้ แม้คดีนี้โจทก์จะเปลี่ยนรูปคดีจากเรื่องชั้นอุทธรณ์และเรียก คสท. เป็นเรียกทรัพย์สินและเรียก คสท. แต่ก็มีคำขอให้จำเลยออกไปจากสิ่งปลูกสร้างในที่ดินเดิมเหมือนคดีก่อน โจทก์ยอมรับว่าประเด็นข้อนี้มีอยู่ในคดีก่อนแต่ศาลยังมิได้วินิจฉัยเพราะศาลพิพากษายกฟ้องโจทก์ไปตามคำทำ แม้คดีก่อนศาลจะมิได้วินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีโดยตรงเนื่องจากคู่ความตกลงทำกันเฉพาะผลคดีแพ่งเรื่องอื่นเป็นข้อแพ่งชนะ แต่เมื่อ ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดคดีก่อนไปตามคำทำของคู่ความให้โจทก์แพ้คดีโดยพิพากษายกฟ้องไปแล้ว คำพิพากษาคดีก่อนย่อมผูกพันคู่ความว่าจำเลยมีสิทธิอยู่ในที่ดินพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง โจทก์ไม่อาจฟ้องจำเลยให้ออกไปจากที่ดินพิพาทเป็นคดีนี้ได้อีก มิฉะนั้นผู้ที่แพ้คดีตามคำทำก็จะนำคดีมาฟ้องร้องใหม่อีกโดยไม่จบสิ้น อีกทั้งคู่ความในคดีก่อนและคดีนี้เป็นคู่ความเดียวกัน และคดีก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้ว โจทก์จึงต้องห้ามมิให้นำคดีที่มีประเด็นเดียวกันและคดีถึงที่สุดแล้วมาฟ้องใหม่อีกเป็นฟ้องซ้ำตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๘ อีกด้วย

คำพิพากษาผูกพันคู่ความอาจเป็นคำพิพากษาคดีอาญาผูกพันคู่ความเดียวกันในคดีแพ่ง หรือคำพิพากษาคดีแพ่งผูกพันคู่ความเดียวกันในคดีอาญาก็ได้

ฎ.๕๒๘๒/๒๕๕๔ คดีก่อนโจทก์ถูกพนักงานอัยการฟ้องเป็นคดีอาญาว่าโจทก์บุกรุกเข้าไปครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ศาลวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ให้โจทก์และบริวารออกไปจากที่ดินและคดีถึงที่สุดแล้ว ข้อเท็จจริงที่ว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมีผลผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญา เพราะโจทก์เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาคดีนั้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ โจทก์มาฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีนี้ว่าทำละเมิดบุกรุกที่ดินพิพาทซึ่งเป็นของโจทก์ให้ชดใช้ค่าเสียหาย จึงต้องฟังว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โจทก์ไม่อาจอ้างสิทธิให้เห็นเป็นอย่างอื่นได้ เมื่อการเข้าไปรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้ของจำเลยทั้งสองซึ่งปลูกอยู่ในที่ดินพิพาทเป็นการบังคับคดีตามคำพิพากษาในคดีก่อน การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

กรณีคำพิพากษาในคดีแพ่งผูกพันคู่ความเดียวกันในคดีอาญา

ฎ.๘๑๓๕/๒๕๖๑ คดีของศาลแพ่งศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องโจทก์ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงเชื่อว่าลายมือชื่อในช่องผู้กู้ในสำเนาหนังสือสัญญากู้ยืมเงินไม่ใช่ลายมือชื่อของจำเลย คำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยซึ่งเป็นคู่ความในคดีตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง โจทก์และจำเลยไม่อาจรื้อร้องฟ้องกันใหม่ในประเด็นเดียวกันนี้อีก การที่โจทก์นำมูลคดีเดียวกันมาฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญากล่าวหาว่าจำเลยเบิกความยืนยันข้อเท็จจริงในคดีแพ่งว่าลายมือชื่อในช่องผู้กู้ในสำเนาหนังสือสัญญากู้ยืมเงินไม่ใช่ลายมือชื่อของจำเลยเป็นคำเบิกความอันเป็นเท็จ จึงเป็นการรื้อร้องฟ้องกันใหม่ในมูลคดีเรื่องเดียวกันนี้อีก ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ฎ.๒๗๗๔/๒๕๔๖ โจทก์เคยฟ้องจำเลยที่ ๑ และบุตรสาวต่อศาลแพ่งว่าร่วมกันก่อสร้างรั้วคอนกรีตรุกล้ำที่ดินของ

โจทก์ ศาลแพ่งวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานของโจทก์ฟังไม่ได้ว่าจำเลยก่อสร้างรั้วคอนกรีตรุกล้ำที่ดินของโจทก์ พิพากษา

ยกฟ้อง คดีถึงที่สุดแล้ว คำพิพากษาคดีแพ่งดังกล่าวย่อมผูกพันโจทก์และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวตาม ป.วิ.พ.

มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง การที่โจทก์มาฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีนี้แม้จะเป็นคดีอาญาแต่คดีคงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่ารั้ว

คอนกรีตรุกล้ำที่ดินของโจทก์หรือไม่อันเป็นประเด็นโดยตรงในคดีแพ่งดังกล่าว จึงต้องรับฟังว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ก่อสร้างรั้ว

คอนกรีตรุกล้ำที่ดินของโจทก์ การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงไม่มีความผิดฐานบุกรุกตาม ป.อ.มาตรา ๓๖๒ และมีผลถึงจำเลย

ที่ ๒ ซึ่งเป็นสามีของจำเลยที่ ๑ ด้วย และเมื่อรั้วคอนกรีตมิได้รุกล้ำที่ดินของโจทก์แล้วข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสอง

ได้ยกย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งที่ดินเพื่อถือเอาที่ดินส่วนใดของโจทก์มาเป็นของตนหรือของบุคคลที่สาม ตาม

ป.อ.มาตรา ๓๖๓

ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ นำไปใช้กับคดีอาญาด้วย ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกจำเลยและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน
จำเลยจะขอเพิกถอนกระบวนการพิจารณาอ้างว่าผิดระเบียบไม่ได้

ฎ.๒๗๗๗/๒๕๖๖ ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานแล้วพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยภายในกรอบของ
กฎหมาย จำเลยอุทธรณ์ขอให้ลงโทษสถานเบาและรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิจารณายืน
คำพิพากษาจึงผูกพันคู่ความตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕ หากจำเลยไม่เห็นด้วยกับ
ดุลพินิจของศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๑๖ เพื่อให้ศาลฎีกา
แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ซึ่งจำเลยได้ใช้สิทธิฎีกาในคดีหลักแล้ว แม้การใช้ดุลพินิจของศาลชั้นต้น
จะไม่ตรงกับความเห็นของจำเลย ก็ไม่ถือว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ กรณีไม่มีเหตุให้จำเลยขอเพิก
ถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๗ ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕

คำพิพากษาตามยอมย่อมผูกพันคู่ความ จำเลยจะอ้างเป็นเหตุเพื่อไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาตามยอมไม่ได้

ฎ.๔๐๕/๒๕๒๕ จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์และศาลพิพากษาตามยอมแล้วว่าจำเลยจะออกจากห้องพิพาทภายในกำหนดสองปี เมื่อครบกำหนดจำเลยไม่ยอมออกไปถือว่าจำเลยผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ จำเลยจึงไม่มีสิทธิจะอยู่ในห้องพิพาทต่อไป ส่วนการที่จำเลยได้รับอนุมัติจากกรมการศาสนาซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่ห้องพิพาท ตั้งอยู่ให้เช่าที่ดินได้นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง จะกล่าวอ้างมาเพื่อไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหาได้ไม่

คำพิพากษาหรือคำสั่งที่จะผูกพันคู่ความต้องเป็นการวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทโดยตรง หากศาลในคดีแรกฟังข้อเท็จจริงนอกฟ้องนอกประเด็น คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นย่อมไม่ผูกพันคู่ความในคดีหลัง

ฎ.๓๔๐๕/๒๕๓๗ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอว่าได้ครอบครองปรปักษ์ที่พิพาทมีโฉนดของ ห. และ ม. บิดามารดาจนได้กรรมสิทธิ์ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๘๒ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่าผู้ร้องอาศัยที่พิพาทซึ่งเป็นของผู้คัดค้าน ประเด็นข้อพิพาทมีว่าผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองหรือไม่ การที่ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงด้วยว่าที่พิพาทเป็นมรดกของ ห. ซึ่งตกทอดได้แก่ทายาทรวมทั้งผู้ร้องกับผู้คัดค้านและ ส. ซึ่งเป็นบุตรของ ห. อันมีสิทธิเข้ารับมรดกแทนที่ ผู้ร้องจึงไม่ได้ครอบครองที่พิพาทโดยสงบเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ จึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ตามมาตรา ๑๓๘๒ แม้เป็นคำวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานในคดี แต่คำวินิจฉัยดังกล่าวมิใช่การฟังข้อเท็จจริงในประเด็นข้อพิพาทโดยตรง ย่อมไม่มีผลผูกพันผู้คัดค้านตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕

คำพิพากษาคดีแรกวินิจฉัยนอกคำขอท้ายฟ้องเป็นการไม่ชอบ ถือไม่ได้ว่าเป็นประเด็นที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว ไม่ผูกพัน
คู่ความ

ฎ.๑๘๓๕-๑๘๓๖/๒๕๓๙ คดีเดิมโจทก์ฟ้องจำเลยอ้างสิทธิในที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๐๘๑ และที่ดินมือเปล่า แต่คำขอ
ท้ายฟ้องขอให้บังคับขับไล่จำเลยออกจากที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๐๘๑ เท่านั้น มิได้ขอให้บังคับเกี่ยวกับที่ดินมือเปล่า การที่
ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าจำเลยครอบครองที่ดินมือเปล่าจนได้สิทธิหรือไม่ แล้ววินิจฉัยว่าจำเลย
ครอบครองแทนโจทก์ยังไม่สิ้นอายุการเช่า จึงเป็นการวินิจฉัยนอกคำขอท้ายฟ้องและถือไม่ได้ว่าเป็นประเด็นที่ได้วินิจฉัย
มาแล้วในคดีเดิม คำฟ้องสำนวนคดีหลังจึงไม่เป็นฟ้องซ้ำตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๒ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๑๔๘ วรรค
แรก และข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับที่ดินมือเปล่าดังกล่าวย่อมไม่มีผลผูกพันคู่ความคดีหลังที่ศาลจะวินิจฉัยว่าโจทก์มีสิทธิ
ครอบครองร่วมกับจำเลยโดยจำเลยครอบครองที่พิพาทมือเปล่าแทนโจทก์หรือไม่ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคแรก

คำสั่งศาลในชั้นแสดงอำนาจพิเศษผูกพันผู้ร้องและโจทก์ ผู้ร้องและโจทก์จะกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นไม่ได้

ฎ.๒๓๘๘/๒๕๕๑ ในคดีก่อนโจทก์บังคับคดีขับไล่จำเลยที่ ๑ อ้างว่าเป็นบริวารของ บ. ให้ออกจากที่ดินพิพาทซึ่งเป็น
ที่ดินพิพาทเดียวกันกับคดีนี้ โดยจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ร้องยื่นคำร้องขอแสดงอำนาจพิเศษว่าไม่ใช่บริวารของจำเลยเพราะที่
พิพาทเป็นของผู้ร้อง เมื่อคำร้องดังกล่าวตั้งประเด็นว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ร้อง ประเด็นข้อพิพาทในคดีดังกล่าวจึงมีว่า ที่ดิน
เนื้อที่ ๓๐ ไร่ ตามที่ผู้ร้องอ้างว่าเป็นของผู้ร้องนั้นเป็นของโจทก์หรือไม่ ซึ่งต่อมาศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นของ
ผู้ร้องและผู้ร้องมิใช่บริวารจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิขับไล่ผู้ร้อง ดังนี้ คำวินิจฉัยที่รับฟังว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ร้องไม่ใช่ของ
โจทก์จึงเป็นคำวินิจฉัยที่มีประเด็นแห่งคดีเดียวกันกับคดีนี้ ผลแห่งคำวินิจฉัยย่อมผูกพันโจทก์และผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความตาม
ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นให้แตกต่างไปจากผลแห่งคำวินิจฉัยของคำ
พิพากษาดังกล่าวได้ ข้อเท็จจริงจึงต้องถือตามว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ของโจทก์แต่เป็นของผู้ร้อง หรือจำเลยที่ ๑ ในคดีนี้ โจทก์
จึงไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยที่ ๑

คดีร้องขอตั้ง ผจก.มรดก มีประเด็นเพียงว่าผู้ร้องมีสิทธิร้องขอและสมควรตั้งผู้ร้องเป็น ผจก.มรดกหรือไม่ ส่วน ทรัพย์สินพิพาทเป็นมรดกหรือไม่ หรือเป็นทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกันระหว่างผู้ร้องกับผู้ตายหรือไม่ ไม่เป็นประเด็น โดยตรง คำพิพากษาดังกล่าวไม่ผูกพันคู่ความ

ฎ.๖๘๗/๒๕๔๗ คดีก่อนมีประเด็นว่าผู้ร้องมีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลหรือไม่ และมีเหตุสมควรที่จะตั้งผู้ร้องเป็น ผจก.มรดกหรือไม่ ส่วนคดีนี้มีประเด็นว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของ ฟ. หรือไม่ จึงมีประเด็นต่างกัน แม้ในคดีก่อนศาลจะฟังว่าที่ดินเป็นของ ฟ. ผู้ตายเพียงผู้เดียว ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นประเด็นที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วในคดีก่อน จึงไม่อาจนำผลของคำวินิจฉัยดังกล่าวในคดีก่อนมาผูกพันจำเลยในคดีนี้ได้

ฎ.๑๒๗๓๔/๒๕๕๘ แม้ที่ดินและหุ้่นจะได้มาในระหว่างโจทก์อยู่กินฉันสามีภริยากับผู้ตาย แต่เมื่อโจทก์กับผู้ตาย ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ที่ดินและหุ้่นจึงไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรสอันจะถือเป็นสินสมรส แม้ศาลจะมีคำสั่งตั้งโจทก์เป็น ผจก.มรดกของผู้ตายก็ฟังข้อเท็จจริงเพียงว่าโจทก์เป็นภริยาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย โจทก์อาจมีสิทธิเป็นเจ้าของร่วมกันในทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกับผู้ตาย จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่จะขอตั้งผู้จัดการมรดกได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๑๓ เป็นการรับฟังข้อเท็จจริงในเรื่องการมีส่วนได้เสียเพียงพอวินิจฉัยว่าโจทก์มีสิทธิร้องขอเป็น ผจก.มรดก และควรตั้งโจทก์เป็น ผจก.มรดกหรือไม่เท่านั้น ไม่มีประเด็นต้องวินิจฉัยว่าที่ดินและหุ้่นที่โจทก์ฟ้องขอแบ่งในคดีนี้เป็นทรัพย์สินที่โจทก์ร่วมทำมาหาได้กับผู้ตายหรือไม่ คำพิพากษาคดีดังกล่าวจึงไม่ผูกพันคู่ความให้ต้องรับฟังว่าที่ดินและหุ้่นที่โจทก์ฟ้องขอแบ่งในคดีนี้เป็นทรัพย์สินที่โจทก์ทำมาหาได้ร่วมกับผู้ตายและโจทก์มีกรรมสิทธิ์ร่วมกึ่งหนึ่ง

คำวินิจฉัยในคดีร้องขอตั้งผู้จัดการมรดกที่ว่าผู้ร้องเป็นบุตรของผู้ตาย ผูกพันผู้ร้องและผู้คัดค้านซึ่งเป็นคู่ความในการร้องขอตั้งผู้จัดการมรดก

ฎ.๓๘๕๗/๒๕๖๔ คดีที่โจทก์ยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย โจทก์เป็นผู้ร้อง จำเลยเป็นผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นคู่ความเดียวกันกับคดีก่อน แม้คดีก่อนมีประเด็นว่าโจทก์หรือผู้ร้องมีสิทธิร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายหรือไม่ และคดีนี้เป็นเรื่องโจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างก็ตาม จำเลยก็ไม่อาจอ้างในคดีนี้อีกว่า โจทก์ไม่ใช่บุตรของผู้ตาย เพราะขัดกับคำพิพากษาคดีก่อนซึ่งวินิจฉัยไว้ในประเด็นเดียวกันนั้น คำสั่งศาลในคดีก่อนย่อมมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นมีผลผูกพันคู่ความทันทีนับแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง โดยไม่ต้องรอให้คำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดก่อน

ฎ.๓๘๕๗/๒๕๖๔ ที่จำเลยให้การต่อสู้ว่าโจทก์ไม่ใช่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายนั้น เดิมจำเลยเคยยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำสั่งตั้งโจทก์เป็น ผจก.มรดกของผู้ตาย โดยอ้างว่าโจทก์ไม่มีสิทธิยื่นคำร้องเนื่องจากโจทก์ไม่ได้เป็นบุตรของผู้ตายจึงไม่ใช่ทายาทโดยธรรมของผู้ตาย ทั้งไม่ใช่ผู้รับพินัยกรรม และศาลจังหวัดนนทบุรีมีคำสั่งว่าโจทก์เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย เมื่อในคดีดังกล่าวโจทก์เป็นผู้ร้องส่วนจำเลยเป็นผู้คัดค้านที่ ๑ จำเลยจึงเป็นคู่ความในคดีเดียวกันกับคดีก่อน แม้คดีดังกล่าวจะมีประเด็นว่าโจทก์หรือผู้ร้องมีสิทธิร้องขอเป็น ผจก.มรดกของผู้ตายหรือไม่ แต่คดีนี้เป็นเรื่องโจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างก็ตาม จำเลยก็ไม่อาจกล่าวอ้างในคดีนี้อีกว่าโจทก์ไม่ใช่บุตรของผู้ตายเพราะขัดต่อคำพิพากษาในคดีของศาลจังหวัดนนทบุรี ซึ่งวินิจฉัยในประเด็นเดียวกันไว้แล้ว คำสั่งในคดีดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยซึ่งเป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕วรรคหนึ่ง แม้ไม่ปรากฏว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้วหรือไม่ แต่เมื่อยังไม่ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย จึงยังคงมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยอยู่ตามบทกฎหมายดังกล่าว

ฎ.๒๓๖๕/๒๕๕๘ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นแต่งตั้งโจทก์เป็น ผจก.มรดกของผู้ตาย ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๗๓/๒๕๕๖ **แม้คดียังไม่ถึงที่สุด** เนื่องจากจำเลยฎีกาคำพิพากษาดังกล่าวก็ตาม **แต่ถือว่าโจทก์มีฐานะเป็น ผจก.มรดกนับตั้งแต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งแล้ว** โจทก์จึงมีหน้าที่จัดการมรดกตามที่ศาลตั้งเริ่มตั้งแต่วันที่ได้ฟังหรือถือว่าได้ฟังคำสั่งศาลแล้วตามที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ.มาตรา ๑๗๑๖ ดังนั้น โจทก์จึงมีสิทธิ และหน้าที่ในฐานะผู้จัดการมรดกที่จะกระทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์ มรดกตามมาตรา ๑๗๑๙ จำเลยจึงไม่มีสิทธิที่จะยึดถือสมุดบัญชีเงินฝากพิพาททั้งสองบัญชีไว้ได้ โจทก์ชอบที่จะ เรียกร้องให้จำเลยส่งมอบสมุดบัญชีเงินฝากพิพาททั้งสองบัญชี

คำพิพากษาเรื่องเดียวกัน ๒ ฉบับ ขัดแย้งกัน จะถือเอาคำพิพากษาระดับใดฉบับหนึ่งมาผูกพันคู่ความในคดีที่ ๓ ไม่ได้ ต้องฟังข้อเท็จจริงใหม่

ฎ.๔๐๙๒/๒๕๓๓ โจทก์เคยฟ้องจำเลยขอแบ่งมรดกที่ดินพิพาท ศาลชั้นต้นพิพากษาถึงที่สุดว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความ โจทก์ฟ้องจำเลยอีกว่าโจทก์มอบที่ดินพิพาทให้จำเลยทำกินต่างดอกเบี้ยเงินกู้ที่โจทก์กู้จากจำเลย ขอให้ถอน ศาลชั้นต้นพิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยคืนที่ดินแก่โจทก์ และรับชำระหนี้เงินกู้จากโจทก์ โจทก์ชำระหนี้แล้วแต่จำเลยไม่ยอมคืนที่พิพาท โจทก์มาฟ้องคดีนี้ขอให้บังคับจำเลยและบริวารออกจากที่ดินพิพาทและใช้ค่าเสียหาย โดยโจทก์จำเลยต่างอ้างคำพิพากษาทั้งสองในคดีก่อน ดังนี้ คดีแพ่งทั้งสองดังกล่าวต่างถึงที่สุดแล้ว แต่โดยเหตุที่คำพิพากษาดังกล่าวของศาลเดียวกันขัดแย้งกัน ฉะนั้น ทั้งสองฝ่ายจะอ้าง ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ ว่าคำพิพากษาผูกพันฝ่ายตนไม่ได้ ศาลต้องฟังข้อเท็จจริงตามคำฟ้องและคำให้การของโจทก์จำเลยต่อไป

คำพิพากษาของสองศาลต่างชั้นกันขัดแย้งกัน ถือคำพิพากษาของศาลชั้นที่สูงกว่า

ฎ.๗๓๓๓/๒๕๔๐ โจทก์เคยฟ้องให้จำเลยและบริวารรื้อถอนบ้านออกไปจากที่ดินพิพาท คดีถึงที่สุดแล้วตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้ยกฟ้อง โดยศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์มรดกของ ช. และจำเลยมีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทในฐานะทายาทของ ช. ส่วนจำเลยคดีนี้กับพวกรวม ๕ คน ก็เคยฟ้องโจทก์ขอแบ่งที่ดินพิพาทแปลงเดียวกันและคดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ให้ยกฟ้อง โดยศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์มรดกของ ช. ซึ่งได้มีการแบ่งปันทรัพย์มรดกแก่ทายาททุกคนและทายาททุกคนเข้าครอบครองที่ดินมรดกที่ได้รับส่วนแบ่งมาเป็นของตนแล้ว จำเลยคดีนี้กับพวกจึงไม่มีสิทธิขอแบ่งอีก ถือได้ว่าคำพิพากษานี้เป็นที่สุดของสองศาลซึ่งต่างชั้นกันขัดกัน ซึ่ง ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๖ วรรคหนึ่ง ให้ถือตามคำพิพากษาของศาลที่สูงกว่าซึ่งคดีนี้ก็คือคำพิพากษาศาลฎีกา ดังนั้น เมื่อคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ได้ถูกงดเสียโดยคำพิพากษาศาลฎีกา โจทก์ย่อมอาศัยผลของคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีแพ่งดังกล่าวซึ่งผูกพันโจทก์จำเลยตามมาตรา ๑๔๕ มาฟ้องบังคับตามสิทธิของตนได้ ฟ้องโจทก์คดีนี้จึงไม่ซ้ำกับคดีแพ่งเรื่องก่อนที่โจทก์เคยฟ้องจำเลย

ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง บัญญัติว่า

“ถึงแม้ศาลจะได้กล่าวไว้โดยทั่วไปว่าให้ใช้คำพิพากษาบังคับแก่บุคคลภายนอก ซึ่งมีได้เป็นคู่ความ
ในกระบวนการพิจารณาของศาลด้วยก็ดี คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นย่อมไม่ผูกพันบุคคลภายนอก เว้นแต่ที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ (๑) มาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๓๖๖ และในข้อต่อไปนี้

(๑) คำพิพากษาเกี่ยวกับฐานะหรือความสามารถของบุคคล หรือคำพิพากษาสั่งให้เลิกนิติบุคคล หรือ
คำสั่งเรื่องล้มละลายเหล่านี้ บุคคลภายนอกจะยกขึ้นอ้างอิงหรือจะใช้ยันแก่บุคคลภายนอกก็ได้

(๒) คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินใด ๆ เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจใช้ยัน
แก่บุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่า”

คำพิพากษาหรือคำสั่งจะกระทบสิทธิของบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ถูกฟ้องไม่ได้

ฎ.๓๘๘๘/๒๕๕๙ ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนการซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับ

จ. และ น. ให้โจทก์โอนที่ดินพิพาทและใส่ชื่อจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ หากโจทก์ไม่โอนให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการ

แสดงเจตนา หากจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ให้โจทก์ใช้ราคาที่ดินพิพาทเป็นเงิน

๒,๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยนั้น แม้จะเป็นฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับฟ้องขับไล่ของโจทก์พอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาด

ตัดสินเข้าด้วยกันได้ แต่การที่ศาลจะพิพากษาบังคับตามฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าว จะต้องพิพากษาว่า จ. และ

น. มิใช่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทที่แท้จริง อันเป็นการกระทบกระทั่งต่อสิทธิของบุคคลทั้งสองซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดี

ซึ่งศาลไม่อาจบังคับให้ได้ เพราะคำพิพากษาของศาลไม่มีผลผูกพันบุคคลทั้งสองตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ ศาลชั้นต้นจึงชอบ

ที่จะมีคำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าวไว้พิจารณา ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบ

เรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม มาตรา ๑๔๒ (๕)

ฎ.๘๐๑๕/๒๕๔๓ คำขอท้ายคำฟ้องของโจทก์ที่ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามเจ้าพนักงานที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่จำเลยนั้น เป็นคำฟ้องที่ขอให้บังคับเจ้าพนักงานที่ดินให้กระทำการหรือไม่กระทำการ เมื่อโจทก์มิได้ฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินเป็นจำเลย จึงขอให้บังคับเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งเป็นบุคคลภายนอกไม่ได้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง คำขอของโจทก์จึงไม่ชอบและไม่อาจบังคับได้

โฉนดที่ดินออกโดยไม่ชอบ ศาลพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดได้แม้โจทก์จะมิได้มีคำขอ คำพิพากษาที่ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินมิใช่เป็นการบังคับ ผวจ.ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

ฎ.๙๔๔/๒๕๔๖ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าโฉนดที่ดินพิพาทของจำเลยออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้โจทก์จะมิได้ขอให้ศาลเพิกถอน ศาลก็ชอบที่จะพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวได้ คำพิพากษาที่ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาท มิใช่เป็นการบังคับ ผวจ.ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก แต่เป็นการบังคับเฉพาะคู่ความในคดีนี้เท่านั้น ศาลจึงมีอำนาจพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดินได้

ฟ้องเฉพาะเจ้าพนักงานขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนทรัพย์มรดก หากมีผลกระทบถึงสิทธิของทายาทอื่น ต้องฟ้องหรือเรียกทายาทนั้นเข้ามาในคดีด้วย

ฎ.๖๕๙๓/๒๕๔๕ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับ จพง.ที่ดิน จำเลย เพิกถอนการจดทะเบียนโอนมรดกของ ม. ออกจากโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยอ้างว่า ว. บิดาโจทก์ได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินดังกล่าวให้แก่โจทก์ ม. ผู้เป็นภริยา ว. และเป็นมารดาโจทก์จึงไม่มีสิทธิที่จะรับมรดกที่ดินมาแต่ต้น อันเป็นการโต้แย้งสิทธิระหว่างโจทก์กับกองมรดกของ ม. โดยตรง และการขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนมรดกดังกล่าวย่อมกระทบกระเทือนถึงสิทธิของทายาทอื่นที่มีสิทธิรับมรดกของ ม. ซึ่งเป็นบุคคลนอกคดี เมื่อโจทก์ไม่ได้ฟ้องหรือขอให้เรียกทายาทของ ม. เข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย ผลของคำพิพากษาย่อมไม่มีผลผูกพันทายาทอื่นของ ม. ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ ศาลไม่อาจพิพากษาให้ตามคำขอของโจทก์ได้

คดีฟ้องขอเพิกถอนการฉ้อฉลตาม ป.พ.พ.มาตรา ๒๓๗ โจทก์ต้องฟ้องลูกหนี้และผู้รับโอนเป็นจำเลย ศาลจึงจะ
บังคับตามคำขอของโจทก์ หากโจทก์ฟ้องเพียงคนเดียวคนหนึ่ง คำพิพากษาของศาลไม่พ้นลูกหนี้และผู้รับโอน

ฎ.๕๔๔๔/๒๕๕๑ การฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมที่ลูกหนี้ได้กระทำโดยรู้อยู่ว่าจะเป็นทางให้เจ้าหนี้เสียเปรียบตาม ป.
พ.พ.มาตรา ๒๓๗ นั้น เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ต้องฟ้องคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่ทำนิติกรรมคือลูกหนี้และผู้ได้ลาภนอกจากนิติกรรม
เป็นจำเลย จะฟ้องเพียงคนเดียวคนหนึ่งไม่ได้ เพราะมิฉะนั้น คำพิพากษาของศาลก็ไม่มีผลผูกพันลูกหนี้และผู้ได้ลาภนอก

ฎ.๒๗๓๘/๒๕๕๐ การเพิกถอนการฉ้อฉลนั้น โจทก์จะต้องฟ้องคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่ทำนิติกรรมดังกล่าว ศาลจึงจะ
บังคับตามคำขอของโจทก์ได้ เพราะผลของคำพิพากษาไม่อาจบังคับแก่บุคคลภายนอกคดีได้ การที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสอง
แล้ว ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ สั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ ๑ ออกจากสารบบความของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ มีผลให้จำเลยที่ ๑
พ้นจากการที่ต้องถูกบังคับตามคำพิพากษา ศาลฎีกาไม่อาจพิจารณาพิพากษาตามคำขอของโจทก์ได้เพราะจะมี
ผลกระทบไปถึงจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดีได้

การฟ้องขอให้บังคับจำเลยโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้โจทก์ หากทรัพย์สินดังกล่าวโอนไปยังบุคคลภายนอกแล้ว แต่โจทก์มิได้ฟ้องบุคคลภายนอกด้วย ศาลก็ไม่อาจบังคับตามคำขอของโจทก์ให้ได้

ฎ.๒๐๗๔/๒๕๒๓ โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยโอนที่ดินพิพาทให้โจทก์ตามสัญญาจะซื้อขาย แต่ทางพิจารณาได้ความว่า ที่ดินพิพาทได้ออกโฉนดเป็นของ บ. บุคคลภายนอกไปแล้ว โดยโจทก์ไม่ได้ฟ้องขอให้เพิกถอนโฉนดที่ออกให้ บ. ว่าไม่ชอบอย่างไร โจทก์ไม่มีทางชนะคดี

ฎ.๒๓๔๕/๒๕๔๐ โจทก์มีคำขอให้เพิกถอนการโอนหุ้นระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ และให้โอนหุ้นกลับให้จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของตามเดิม แม้จำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ คบคิดกันโอนหุ้นตามคำฟ้องโดยฉ้อฉล อันทำให้โจทก์มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลได้ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๒๓๗ แต่การให้เพิกถอนการโอนหุ้น**ย่อมกระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งได้รับโอนหุ้นต่อไปเป็นทอด ๆ** อันเป็นการบังคับคดีต่อบุคคลภายนอกซึ่งมิได้ถูกฟ้องเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ ศาลจึงไม่อาจพิพากษาให้ตามคำขอของโจทก์ดังกล่าวข้างต้นได้

การฟ้องขอให้เพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินและการจดทะเบียนทั้งหมด โดยฟ้องผู้โอนและผู้รับโอนที่ดินทุกทอด ถ้ามีการจดทะเบียนจำนองต้องฟ้องผู้รับจำนองด้วย

ฎ.๙๕๗๙/๒๕๕๙ โจทก์ฟ้องขอให้ยกเลิกใบแทนโฉนดที่ดินและเพิกถอนการจดทะเบียนทั้งหมดเกี่ยวกับที่ดินตั้งแต่วันที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โอนขายแก่จำเลยที่ ๓ จนถึงปัจจุบัน ปรากฏตามสำเนาโฉนดที่ดิน สำเนาสัญญาจำนองและสำเนาใบเสร็จรับเงิน ใบแจ้งหักบัญชีว่า จำเลยที่ ๑ จดทะเบียนจำนองที่ดินแก่ธนาคาร ก. ดังนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโฉนดที่ดินและในการทำนิติกรรมตามฟ้องนอกจากจำเลยทั้งสามแล้วยังมีธนาคาร ก. ผู้รับจำนอง แต่โจทก์มิได้ฟ้องธนาคาร ก. ผู้รับจำนองเข้ามาด้วย หากศาลพิพากษาให้เพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินและเพิกถอนนิติกรรมตามคำขอของโจทก์ คำพิพากษาของศาลย่อมกระทบไปถึงสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งมิได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดี ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ โจทก์จึงไม่มีอำนาจขอให้เพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินและนิติกรรมการขายที่ดินพิพาท

ฟ้องเพิกถอนการขายฝากที่ดินโดยไม่ได้ฟ้องผู้รับซื้อฝาก ถ้าผู้ขายฝากไถ่ถอนการขายฝากแล้ว ศาลพิพากษาให้เพิกถอนการขายฝากที่ดินทางทะเบียนได้

ฎ.๑๔๗๖๗/๒๕๕๗ การที่ศาลไม่อาจเพิกถอนนิติกรรมระหว่างคู่ความคนหนึ่งคนใดกับบุคคลภายนอกคดีเพราะเหตุที่ว่าคำพิพากษาของศาลย่อมไม่มีผลผูกพันบุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง หมายความว่า ศาลไม่อาจพิพากษาซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลภายนอกที่มิได้เป็นคู่ความและบังคับให้บุคคลภายนอกดังกล่าวปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลได้ แต่ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ จดทะเบียนไถ่ถอนการขายฝากที่ดินพิพาทกับ อ. แล้ว การที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมการขายฝากและการไถ่ถอนการขายฝากที่พิพาทระหว่างจำเลยที่ ๒ กับ อ. จึงเป็นเพียงการเพิกถอนทางทะเบียนเพื่อให้ที่ดินกลับคืนมาเป็นของโจทก์โดยบริบูรณ์ตามฟ้องเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของ อ. หรือมีผลบังคับให้ อ. ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาแต่อย่างใด ศาลมีอำนาจพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมการขายฝากที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๒ กับ อ. ได้

โจทก์ฟ้องผู้รับโอน แต่ผู้รับโอนถูกศาลจำหน่ายคดีเพราะโจทก์ไม่ยื่นคำขอให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัดจากการที่ผู้รับโอนขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลย่อมไม่อาจพิพากษาตามคำขอของโจทก์ให้มีผลกระทบไปถึงผู้รับโอนนั้นได้

ฎ.๗๓๓๐/๒๕๕๖ จำเลยที่ ๒ ไม่ยื่นคำให้การในกำหนด โจทก์ทั้งสามต้องยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำพิพากษาให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัดตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๙๘ วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์ทั้งสามไม่ยื่นคำขอ ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจจำหน่ายคดีในส่วนของจำเลยที่ ๒ ดังนี้ การฟ้องเพิกถอนนิติกรรมที่อ้างว่าจำเลยที่ ๒ รับโอนมาจากโจทก์ที่ ๑ โดยไม่ชอบก็ดี การที่จำเลยที่ ๒ โอนขายให้จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๙ ก็ดี โจทก์ทั้งสามต้องฟ้องจำเลยที่ ๒ เข้ามาในคดีด้วยจึงจะบังคับตามคำขอของโจทก์ทั้งสามได้ แม้คดีนี้โจทก์ทั้ง ๓ จะฟ้องจำเลยที่ ๒ แต่เมื่อศาลชั้นต้นสั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ ๒ ออกเสียจากสารบบความไปแล้ว มีผลทำให้จำเลยที่ ๒ พ้นจากการที่ต้องถูกบังคับตามคำพิพากษา กรณีจึงไม่อาจพิจารณาพิพากษาไปตามคำขอของโจทก์ทั้งสามได้ เพราะจะมีผลกระทบต่อจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดี

ข้อยกเว้นที่คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลผูกพันบุคคลภายนอก

คำสั่งตั้ง ผจก.มรดกตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๗๑๓ เดิมคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๐/๒๕๑๐ วินิจฉัยว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลที่ตั้ง ผจก.มรดกมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความ เพราะไม่ใช่คำพิพากษาเกี่ยวด้วยฐานะหรือความสามารถของบุคคล

ฎ.๘๐/๒๕๑๐ ผจก.มรดกตามคำพิพากษาของศาลมีอำนาจจัดการมรดกได้ตามกฎหมาย คำพิพากษที่ตั้ง ผจก.มรดกมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความเท่านั้น ไม่ใช่คำพิพากษาเกี่ยวด้วยฐานะหรือความสามารถของบุคคล ไม่เข้าอยู่ในข้อยกเว้นของ ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ (๑) (๒) และไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๔๒ (๑) ,๒๔๕ ,๒๗๔ จึงไม่ผูกพันธนาคารผู้รับฝากเงินของเจ้ามรดก ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

ต่อมามี ฎ.๖๙๕/๒๕๕๘ วินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งเกี่ยวด้วยฐานะบุคคลตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑)

ฎ.๖๙๕/๒๕๕๘ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้เพิกถอนจำเลยที่ ๑ ออกจากการเป็น ผจก.มรดกของผู้ตาย และตั้งโจทก์ทั้งสามเป็น ผจก.มรดก เป็นคำสั่งเกี่ยวด้วยฐานะของบุคคล โจทก์ทั้งสามอ้างคำสั่งของศาลชั้นต้นยื่นแก้ทนายทของ ผู้ตายรวมทั้งจำเลยทั้งสองได้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) แม้ต่อมาภายหลังมีการอ้างว่ามีพินัยกรรมของผู้ตาย ที่กำหนดบุคคลที่จะเป็น ผจก.มรดกตามพินัยกรรมไว้แล้วและตัดโจทก์ทั้งสามมิให้ได้รับมรดก แต่เมื่อคำสั่งของศาลชั้นต้น ยังมีได้มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสียด้วยประการใด และโจทก์ทั้งสามยังไม่ตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือเป็น บุคคลต้องห้ามมิให้ เป็น ผจก.มรดก ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๗๑๘ (๑) ถึง (๓) ในภายหลัง โจทก์ทั้งสามยังคงเป็น ผจก.มรดก ตามคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยชอบ ข้อที่จำเลยทั้งสองอ้างว่าโจทก์ทั้งสามถูกตัดมิให้ได้รับมรดกโดยพินัยกรรมของผู้ตาย เป็นเพียงข้ออ้างของจำเลยทั้งสองเนื่องจากปัญหาที่ว่าผู้ตายทำพินัยกรรมไว้จริงหรือไม่ยังไม่แน่ชัดซึ่งอาจต้องว่ากล่าวกัน ต่อไป แต่ไม่มีผลกระทบต่อการเป็น ผจก.มรดกของโจทก์ทั้งสาม โจทก์ทั้งสามย่อมมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์มรดกของ ผู้ตายตามฟ้องคืนมาจากจำเลยทั้งสองเพื่อรวบรวมและแบ่งปันแก้ทนายทผู้มีสิทธิได้รับมรดกตามกฎหมายต่อไปได้

คำพิพากษาตามยอมผูกพันคู่ความ บุคคลภายนอกที่ได้รับผลกระทบจะฟ้องขอให้เพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยอมไม่ได้ คงทำได้เพียงขอให้ศาลแสดงว่าสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยมนั้นไม่ผูกพันตนและใช้บังคับแก่ตนไม่ได้ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง

ฎ.๑๕๐๗/๒๕๖๕ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลชั้นต้นพิพากษาตามยอมไปแล้วในคดีแพ่ง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ย่อมต้องถูกผูกพันตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยอม โจทก์ที่ ๑ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดีจะฟ้องขอให้เพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยมนั้นย่อมไม่ได้ หากสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นกระทบกระเทือนสิทธิของโจทก์ที่ ๑ โจทก์ที่ ๑ ก็ทำได้เพียงขอให้ศาลแสดงว่าสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยมนั้นไม่ผูกพันโจทก์ที่ ๑ และใช้บังคับแก่โจทก์ที่ ๑ ไม่ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง เมื่อพิจารณาคำฟ้องของโจทก์ที่ ๑ แล้วเห็นได้ว่า โจทก์ที่ ๑ ประสงค์ให้ศาลแสดงว่าสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ และคำพิพากษาตามยอมในคดีไม่ผูกพันโจทก์ที่ ๑ ศาลฎีกาชอบที่จะพิพากษาให้ได้ โดยไม่ต้องเพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยมนั้น

คำพิพากษาที่เพิกถอนการให้เพราะเหตุประพฤติเนรคุณมีประเด็นข้อพิพาทว่าจะเพิกถอนการให้ได้หรือไม่ ไม่มี
ประเด็นว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นของโจทก์หรือจำเลย จึงไม่ใช่คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สิน
ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ (๒)

ฎ.๑๐๗๑/๒๕๑๓ คำพิพากษาในคดีระหว่างจำเลยกับมารดาจำเลยนั้น เป็นคำพิพากษาให้เพิกถอนคืนการให้ ไม่ใช่
คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินใด ๆ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ (๒) จึงใช้ยันโจทก์คดีนี้ซึ่งไม่ได้เป็นคู่ความ
ด้วยไม่ได้ เมื่อคดีนี้ฟังได้ว่าจำเลยได้ทำสัญญาจะขายที่พิพาทให้โจทก์แล้วผิดสัญญาไม่ยอมโอนขายให้ ศาลย่อมพิพากษา
ให้จำเลยจดทะเบียนโอนขายให้แก่โจทก์ หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย

คำพิพากษาตามยอมที่ให้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ไม่ใช่คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามมาตรา ๑๔๕ (๒)

ฎ.๑๐๕๓/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๓ ฟ้องจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ขอแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยครอบครองปรปักษ์ จำเลยที่ ๓ กับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะไปจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทแก่จำเลยที่ ๓ ศาลพิพากษาคดีไปตามยอม ไม่ใช่คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งที่ดินพิพาท จึงไม่ผูกพันหรือใช้ยืนยันโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ (๒) ศาลไม่จำเป็นต้องเพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความหรือคำพิพากษตามยอมในคดีดังกล่าว

คำว่า “คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สิน” ตามมาตรา ๑๔๕ (๒) รวมถึงคำสั่งของศาลในคดีไม่มีข้อพิพาทที่สั่งว่าผู้ร้องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๘๒ ด้วย

ฎ.๑๗๔๖/๒๕๖๖ คำสั่งของศาลที่ว่าโจทก์ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๘๒ เป็นการวินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินใดๆ อันเป็นคุณแก่โจทก์อาจใช้ยันแก่บุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่า ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ (๒) แม้โจทก์ยังมิได้นำคำสั่งศาลไปดำเนินการจดทะเบียนแปลงชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทางทะเบียนมาเป็นชื่อโจทก์ตาม ป.ที่ดิน มาตรา ๗๘ คงมีผลเพียงห้ามมิให้โจทก์ยกสิทธิการได้มาซึ่งที่ดินพิพาทอันยังมิได้นำไปจดทะเบียนขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตและได้จดทะเบียนโดยสุจริตแล้วตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง หาได้เป็นเหตุทำให้ความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทของโจทก์ตามคำสั่งศาลยังไม่เกิดขึ้น

ผู้รับโอนทรัพย์สินพิพาทจากคู่ความในคดีเดิมเป็นผู้สืบสิทธิ ไม่ใช่บุคคลภายนอกตามมาตรา ๑๔๕ (๒) ที่จะขอพิสูจน์สิทธิได้

ฎ.๗๑๐๙/๒๕๕๓ เดิมที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๗๗๐ เป็นของ ส. เมื่อปี ๒๕๓๔ ส. ฟ้องจำเลยที่ ๑ อ้างว่าจำเลยที่ ๑ บุกรุกที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินแปลงเดียวกับที่ดินพิพาทในคดีนี้ และศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยพิพากษาว่าที่ดินพิพาทอยู่นอกเขตที่ดินของ ส. จึงฟังไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นของ ส. คำพิพากษาดังกล่าวย่อมผูกพัน ส. และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง **แม้โจทก์จะมีได้เป็นคู่ความในคดีดังกล่าวก็ตาม แต่โจทก์รับโอนที่ดินพิพาทมาจาก ส. โจทก์จึงไม่ใช่บุคคลภายนอก** เพราะคำว่าบุคคลภายนอกที่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๒) นั้น ย่อมหมายถึงบุคคลทั่วไปนอกคดีที่จะยกขึ้นพิสูจน์ต่อสู้ได้ว่าตนมีสิทธิในที่ดินดีกว่าผู้ครอบครอง ดังนั้น คดีดังกล่าวจึงมีผลผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นผู้สืบสิทธิจาก ส.

คำพิพากษาที่วินิจฉัยและพิพากษาให้ตัวแทนจดทะเบียนโอนที่ดินคืนแก่ตัวการ เป็นคำพิพากษาที่วินิจฉัยถึง
กรรมสิทธิ์แห่งที่ดินที่เป็นคุณต่อตัวการ ใช้ยับยั้งบุคคลภายนอกได้

ฎ.๒๑๑๕/๒๕๖๕ คำพิพากษาที่วินิจฉัยว่านิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องกับจำเลยเป็นไปตามสัญญาตัวแทนที่คู่สัญญามี
สิทธิและหน้าที่ต่อกัน จำเลยมีหน้าที่ตามสัญญาตัวแทนจดทะเบียนที่ดินคืนแก่ผู้ร้อง และพิพากษาให้จำเลยจดทะเบียน
สิทธิและนิติกรรมที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ร้อง เป็นการวินิจฉัยว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท คำพิพากษาถึงที่สุด
นั้นย่อมผูกพันคู่ความและใช้บังคับแก่ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง

คดีร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ ผู้มีชื่อในโฉนดที่ไม่ได้เข้ามาในคดีถือเป็นบุคคลภายนอก มีสิทธิพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าตามมาตรา ๑๔๕ (๒)

ฎ.๕๓๕๑/๒๕๕๕ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องโดยการครอบครองปรปักษ์ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๘๒ และคดีถึงที่สุดแล้วนั้น ผู้คัดค้านอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้คัดค้าน โดยผู้คัดค้านมิได้เป็นคู่ความในคดีนี้ในขณะที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง ผู้คัดค้านจึงเป็นบุคคลภายนอกคดี มีอำนาจที่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๒) โดยผู้คัดค้านชอบที่จะเสนอคดีต่อศาลอย่างคดีมีข้อพิพาทเป็นคดีใหม่ และกรณีนี้มีใช้กรณีตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๗ (๔) ดังที่ผู้คัดค้านฎีกา เพราะคำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งให้ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องไม่ใช่คำสั่งเกี่ยวกับการอนุญาตหรือการแต่งตั้งตามความหมายของมาตราดังกล่าวซึ่งผู้คัดค้านสามารถจะยื่นคำร้องต่อศาลในคดีเดิมได้

ฎ.๓๕๔/๒๕๖๔ ผู้ร้องสอดไม่ได้ร้องคัดค้านเข้ามาในคดีในศาลชั้นต้นถือได้ว่าเป็นบุคคลภายนอก คำสั่งศาลชั้นต้นที่แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่ผูกพันผู้ร้องสอดตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๒) ผู้ร้องสอดสามารถพิสูจน์ได้ว่าที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของ ร. ศาลฎีกาให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ และให้ถือว่าที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของ ร.

ฎ.๒๒๕๑/๒๕๓๘ คำสั่งศาลที่แสดงว่าที่พิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยโดยการครอบครองปรปักษ์มีผลผูกพันโจทก์ต่อเมื่อโจทก์ได้ทราบเรื่องที่จำเลยยื่นคำร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์ในที่พิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ แล้วไม่ได้แย้งคัดค้านภายในเวลาที่ศาลกำหนดไว้ เมื่อโจทก์ไม่ทราบเรื่องที่จำเลยยื่นคำร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์ ทำให้ไม่อาจโต้แย้งคัดค้านคำร้องขอของจำเลยได้ คำสั่งของศาลจึงไม่ผูกพันโจทก์ โจทก์มีอำนาจฟ้องคดีเพื่อพิสูจน์ว่าตนมีสิทธิในที่พิพาทดีกว่าจำเลยตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ (๒) ได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกัน

มาตรา ๑๔๖ บัญญัติว่า “เมื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของสองศาลซึ่งต่างชั้นกัน ต่างกล่าวถึงการปฏิบัติชำระหนี้อันแบ่งแยกจากกันไม่ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นขัดกัน ให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่สูงกว่า

ถ้าศาลชั้นต้นศาลเดียวกัน หรือศาลชั้นต้นสองศาลในลำดับชั้นเดียวกัน หรือศาลอุทธรณ์ ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งดังกล่าวมาแล้ว คู่ความในกระบวนการพิจารณาแห่งคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ชอบที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลที่อยู่ในลำดับสูงขึ้นไปให้มีคำสั่งกำหนดว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งใด คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด”

คำพิพากษาศาลต่างชั้นกันขัดกัน ให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่สูงกว่า

ฎ.๖๖๓๗/๒๕๓๙ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่ว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา ต้องบังคับตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๖ วรรคแรก โดยถือตามคำวินิจฉัยของศาลฎีกาว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา

ฎ.๗๓๓๓/๒๕๔๐ โจทก์เคยฟ้องให้จำเลยและบริวารรื้อถอนบ้านเลขที่ ๕๐/๔ ออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่พิพาทคดีถึงที่สุดแล้วตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้ยกฟ้อง โดยศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์มรดกของ ช. และจำเลยมีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทในฐานะทายาทของ ช. ส่วนจำเลยคดีนี้กับพวกรวม ๕ คนก็เคยฟ้องโจทก์ขอแบ่งที่ดินพิพาทแปลงเดียวกันนี้และคดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ให้ยกฟ้อง โดยศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์มรดกของ ช. ซึ่งได้มีการแบ่งปันทรัพย์มรดกแก่ทายาททุกคนและทายาททุกคนเข้าครอบครองที่ดินมรดกที่ได้รับส่วนแบ่งมาเป็นของตนแล้ว จำเลยคดีนี้กับพวกจึงไม่มีสิทธิขอแบ่งอีก ดังนี้ กรณีถือได้ว่าคำพิพากษานั้นเป็นที่สุดของสองศาลซึ่งต่างชั้นกันขัดกัน ซึ่ง ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๖ วรรคหนึ่ง ให้ถือตามคำพิพากษาของศาลที่สูงกว่า ซึ่งคดีนี้ก็คือคำพิพากษาศาลฎีกา ดังนั้น เมื่อคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ได้ถูกงดเสียโดยคำพิพากษาศาลฎีกา โจทก์ย่อมอาศัยผลของคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีแพ่งดังกล่าวซึ่งผูกพันโจทก์จำเลยตามมาตรา ๑๔๕ มาฟ้องบังคับตามสิทธิของตนได้ ฟ้องโจทก์คดีนี้จึงไม่ซ้ำกับคดีแพ่งเรื่องก่อนที่โจทก์เคยฟ้องจำเลย

คำพิพากษาทั้งสองคดีต้องมีประเด็นแห่งคดีเหมือนกัน ถ้าประเด็นแห่งคดีแตกต่างกัน นำมาตรา ๑๔๖ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับไม่ได้

ฎ.๒๕๔๙/๒๕๖๕ คดีก่อนศาลฎีการับฟังข้อเท็จจริงว่าโจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท คำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อนก็เพียงมีผลผูกพันมิให้โจทก์ยกความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ขึ้นเรียกร้องเอาที่ดินพิพาทเป็นของตน อีกเท่านั้นตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๕ หากได้มีผลผูกพันไม่ให้โจทก์ยกเอาเหตุที่เจ้าหน้าที่ของจำเลยกระทำการบกพร่องต่อหน้าที่โดยการส่งแผนที่พิพาทให้แก่ศาลชั้นต้นในคดีก่อนไม่ครบถ้วน เป็นเหตุให้ศาลในคดีก่อนวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นคลาดเคลื่อนไปจากความจริงขึ้นฟ้องร้องให้จำเลยรับผิดชอบโจทก์แต่อย่างใดไม่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง ทั้งนี้ เมื่อประเด็นแห่งคดีในคดีก่อนกับคดีนี้แตกต่างกัน การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายืนให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ จึงหาได้ขัดแย้งกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๑ ในคดีดังกล่าวไม่ กรณีมิใช่มีคำพิพากษานั้นเป็นที่สุดของสองศาลซึ่งต่างชั้นกันต่างกล่าวถึงการปฏิบัติชำระหนี้อันแบ่งแยกจากกันไม่ได้ และคำพิพากษานั้นขัดกันซึ่งต้องถือตามคำพิพากษาของศาลที่สูงกว่าตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๖ วรรคหนึ่ง

ทรัพย์ที่ฟ้องเรียกคืนในคดีแพ่งกับทรัพย์ที่ฟ้องกล่าวหาว่ายักยอกในคดีอาญาเป็นทรัพย์คนละสิ่ง คำวินิจฉัยถึงสถานะของบุคคลในคดีแพ่ง กับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยถึงสถานะของบุคคลในคดีอาญาว่าเป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องหรือไม่ เป็นคนละประเด็นกัน แม้จะวินิจฉัยแตกต่างกันก็ไม่ใช้คำพิพากษาที่ขัดกัน

ฎ.๙๒๖/๒๕๖๘ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ที่ถึงที่สุดในคดีนี้ฟังว่าโจทก์เป็นบุตรนอกกฎหมายที่ บ. รับรองแล้ว และมีสิทธิได้รับมรดกของ บ. กับคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีที่โจทก์ฟ้องคดีอาญาขอให้ลงโทษจำเลยฐานยักยอกรถยนต์ของผู้ตายที่วินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมายังไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้เชื่อว่าโจทก์เป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว โจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย และพิพากษายกฟ้อง ซึ่งเป็นดุลพินิจในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีนั้นว่าทางนำสืบของโจทก์ยังรับฟังไม่ได้ว่าโจทก์เป็นบุตรนอกกฎหมายของ บ. และ บ. มีพฤติกรมรับรองว่าโจทก์เป็นบุตรเท่านั้น ไม่ใช่เป็นคำพิพากษาที่ขัดกัน ทั้งทรัพย์มรดกที่โจทก์เรียกคืนจากจำเลยทั้งสองคดีนี้เป็นที่ดิน ส่วนทรัพย์สินที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ ยักยอกเป็นคดีอาญาเป็นรถยนต์ เป็นทรัพย์คนละสิ่งกัน ประเด็นแห่งคดีตามคำฟ้องทั้งสองคดีแตกต่างกัน ไม่ถือเป็นการปฏิบัติชำระหนี้อันแบ่งแยกจากกันไม่ได้อีกด้วย ทั้งคดีนี้ไม่ใช่คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ศาลไม่จำเป็นต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๖ คำร้องของจำเลยที่ ๑ มิใช่เป็นกรณีที่คำพิพากษาเป็นที่สุดของสองศาลซึ่งต่างชั้นกันนั้นขัดกันตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๖

คำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกันตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๖ ต้องเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาด
ประเด็นในเนื้อหาแห่งคดี

ฎ.๗๙๗๗/๒๕๕๙ คำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกันตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๖ นั้น จะต้องเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ศาล
ได้วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นในเนื้อหาแห่งคดีแล้ว คดีนี้ศาลอุทธรณ์คงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์
เพราะเห็นว่าโจทก์ต้องถูกผูกพันตามคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๕๗๔๕/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้นว่าทางพิพาทเป็นทาง
สาธารณะ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง โดยยังมีได้วินิจฉัยประเด็นในเนื้อหาแห่งคดีว่าทางพิพาทเป็นทางสาธารณะหรือไม่
แม้ต่อมาศาลฎีกาในคดีหมายเลขแดงที่ ๕๗๔๕/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้นจะวินิจฉัยว่าทางพิพาทไม่เป็นทางสาธารณะ แต่เมื่อ
ศาลอุทธรณ์ในคดีนี้ยังมีได้วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นในเนื้อหาแห่งคดี จึงถือไม่ได้ว่าคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีดังกล่าวขัดกับคำ
พิพากษาศาลอุทธรณ์ในคดีนี้ ผลแห่งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ซึ่งถึงที่สุดในคดีนี้จึงมีว่าตราบไต่ที่โจทก์ยังต้องถูกผูกพันตาม
คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๕๗๔๕/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้นอยู่ว่าทางพิพาทเป็นทางสาธารณะ โจทก์จะกล่าวอ้าง
ข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นเพื่อนำมาเป็นเหตุฟ้องจำเลยทั้งสองไม่ได้เท่านั้น

คดีถึงที่สุด

มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ซึ่งตามกฎหมายจะอุทธรณ์หรือฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่
ไม่ได้นั้น ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านเป็นต้นไป

คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้นถ้ามิได้อุทธรณ์ ฎีกาหรือร้องขอให้
พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง ถ้าได้มีอุทธรณ์ ฎีกา หรือมี
คำขอให้พิจารณาใหม่ และศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาหรือศาลชั้นต้นซึ่งพิจารณาคดีเรื่องนั้นใหม่ มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเสีย
จากสารบบความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๒ คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้นให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้
จำหน่ายคดีจากสารบบความ

คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้นซึ่งพิจารณาคดีนั้น ให้ออกใบสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาหรือคำสั่ง
ในคดีนั้นได้ถึงที่สุดแล้ว”

คู่ความสิทธิไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกา คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลก็ไม่ใช่ที่สุดย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น

ฎ.๒๖๒/๒๕๑๕ ในคดีที่ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๑๘ นั้น มิได้ห้ามคู่ความฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย แม้คู่ความจะมีได้อุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายมาก่อนก็ยังมีข้อกฎหมายที่จะฎีกาได้ภายในกำหนดฎีกา การที่จำเลยแสดงเจตนาสิทธิที่จะฎีกาต่อไปก็จะถือว่าคดีของจำเลยถึงที่สุดเด็ดขาดย้อนหลังไปนับแต่วันอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์หาได้ไม่

ฎ.๕๑๗/๒๕๓๖ สิทธิในการฎีกาย่อมต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แม้โจทก์และจำเลยจะขอสิทธิในการฎีกา ก็หาได้มีผลเป็นการตัดสิทธิโจทก์และจำเลยไม่ให้ฎีกาโดยเด็ดขาดไม่ โจทก์และจำเลยยังคงมีสิทธิที่จะฎีกาได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย คดีจึงยังไม่ถึงที่สุดในวันที่ย่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ที่จำเลยขอให้ศาลออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดย้อนหลังไปในวันดังกล่าวจึงไม่อาจกระทำได้

คำว่า “ระยะเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง” หมายถึงระยะเวลาสิ้นสุดที่กำหนดโดยกฎหมาย ไม่รวมระยะเวลาที่คู่ความได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไป

ฎ.๙๑๗/๒๕๖๔ (ประชุมใหญ่) ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ ฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ ฎีกา หรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นที่สุด ตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง” คำว่า “ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง” หมายถึง ระยะเวลาสิ้นสุดที่กำหนดโดยกฎหมาย คือ เมื่อครบกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟังตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๑๖ ในกรณีที่คู่ความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกาและคู่ความมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา ตามที่ได้ขอขยายระยะเวลาไว้ ในการออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดย่อมต้องกลับไปใช้ระยะเวลาตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมาย เพื่อมิให้จำเลยผู้ต้องถูกบังคับโทษทางอาญา ต้องเสียสิทธิที่จะฟังได้รับตามกฎหมายราชทัณฑ์ สำหรับคดีนี้เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์ได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นให้ขยายระยะเวลาฎีกาถึงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ต่อมาโจทก์ไม่ใช้สิทธิฎีกาภายในเวลาที่ขยายไว้ การที่ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นการนำระยะเวลาที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ขยายฎีการวมเข้าด้วย จึงไม่ชอบ

ขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกาแล้วมิได้ใช้สิทธิตามที่ขอ วันถึงที่สุดย่อมต้องกลับไปใช้ระยะเวลา ตาม มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง

ฎ.๒๓๑๑/๒๕๖๗ การร้องขอคืนของกลางตามที่บัญญัติไว้ใน ป.อ. มาตรา ๓๖ นั้น เจ้าของที่แท้จริงซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดย่อมมีสิทธิร้องขอคืนของกลางต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งคำว่า “วันคำพิพากษาถึงที่สุด” นี้ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกาหรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง...” ซึ่งก็คือ เมื่อครบกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟัง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๒๑๖ ในกรณีที่คู่ความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกาแล้วมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาตามที่ได้ขอขยายระยะเวลาไว้ วันคำพิพากษาถึงที่สุดย่อมต้องกลับไปใช้ระยะเวลา ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมาย คือ เมื่อครบกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟัง คดีนี้เมื่อมีการอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ให้คู่ความความฟัง เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โจทก์และจำเลยทั้งสองใช้สิทธิฎีกาได้ถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งจำเลยทั้งสองมิได้ขอขยายระยะเวลาฎีกา และมีได้ใช้สิทธิฎีกา ส่วนโจทก์ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาฎีกาและศาลชั้นต้นอนุญาตถึงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ แต่โจทก์มิได้ฎีกา คำพิพากษาย่อมถึงที่สุดในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ให้คู่ความฟัง สิทธิของผู้ร้องที่จะขอคืนของกลางต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด จึงต้องนับตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ มิใช้วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ ดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์ ผู้ร้องมา ยื่นคำร้องขอคืนของกลางเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นคำร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด ต้องห้ามตาม ป.อ. มาตรา ๓๖ ที่ศาลชั้นต้นยกคำร้องของผู้ร้องมานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

ฎ.๒๓๘๙/๒๕๖๕ ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกาหรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวคำว่า “ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง” หมายถึง ระยะเวลาสิ้นสุดที่กำหนดโดยกฎหมาย คือ เมื่อครบกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟังตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๑๖ ในกรณีที่คู่ความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกา และคู่ความมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาตามที่ได้ขอขยายระยะเวลาไว้ ในการออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดย่อมต้องกลับไปใช้ระยะเวลาตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมาย เพื่อให้จำเลยผู้ต้องถูกบังคับโทษทางอาญาต้องเสียสิทธิที่จะพึงได้รับตามกฎหมายราชทัณฑ์ โจทก์ได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นให้ขยายระยะเวลาฎีกาถึงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ต่อมาโจทก์ไม่ใช้สิทธิฎีกาภายในเวลาที่ขยายไว้ การที่ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยระบุคดีถึงที่สุดวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ เป็นการนำระยะเวลาที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ขยายฎีการวมเข้าด้วย จึงไม่ชอบ

หมายเหตุ เดิมคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๒๐/๒๕๖๒ วินิจฉัยว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดเมื่อสิ้นระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ขยาย

ฎ.๖๕๒๐/๒๕๖๒ ศาลชั้นต้นอนุญาตให้จำเลยขยายระยะเวลาอุทธรณ์ครั้งที่สองได้ถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เมื่อจำเลยไม่ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนด คำพิพากษาย่อมถึงที่สุดนับแต่ระยะเวลานั้นสิ้นสุดลงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ แม้ต่อมาจำเลยจะอุทธรณ์คำสั่งที่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ครั้งที่สามก็ตาม แต่ในที่สุดจำเลยได้ยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยถอนอุทธรณ์คำสั่งได้ กรณีจึงไม่มีเหตุให้คำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วต้องเปลี่ยนแปลง โดยต้องถือว่าคำพิพากษาถึงที่สุดในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ อันเป็นวันที่จำเลยยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์คำสั่งนั้น จึงไม่ชอบ

จำเลยขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ผู้พิพากษาไม่อนุญาตและไม่รับฎีกา จำเลยไม่อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้น
ที่ปฏิเสธไม่รับฎีกา คดีของจำเลยจึงถึงที่สุดนับแต่สิ้นระยะเวลายื่นฎีกา

ฎ.๕๙๘๔/๒๕๖๔ ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ให้คู่ความฟังวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓ จำเลย
ฎีกาพร้อมยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ อนุญาตให้ฎีกา
ในปัญหาข้อเท็จจริง ผู้พิพากษาดังกล่าวพิจารณาแล้วไม่อนุญาต ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ ว่าไม่รับ
ฎีกาของจำเลย จำเลยไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ปฏิเสธไม่รับฎีกาของจำเลยตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๒๔ และไม่ใช้กรณีคำ
พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ตามกฎหมายจะฎีกาไม่ได้ อันจะให้ถือว่าคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ เพราะคดีไม่ต้องห้าม
ฎีกาปัญหาข้อกฎหมาย และคู่ความอาจฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงได้โดยปฏิบัติตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๒๑ ดังนี้ คดีของจำเลยจึงถึง
ที่สุดนับแต่สิ้นระยะเวลายื่นฎีกาโดยคู่ความไม่ได้ฎีกา ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕ คือ
วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓ ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์อันเป็นวันหยุดราชการ ระยะเวลายื่นฎีกาจึงสิ้นสุดลง
วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ อันเป็นวันเริ่มทำการใหม่ ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๙๓/๘